

La Barcelona representada. La ciutat des dels mapes, monuments, fotografies, cinema....

Docent: Xavier Cazeneuve i Descarrega

Curs 2025-26: UNED-Sénior Barcelona

Hores lectives: 30

Dia i hora: dimecres de 9 a 11 h i de 11.30 a 13.30 h

Idioma: català

Calendari: setembre: 17

octubre: 1, 8, 15, 22 i 29

novembre: 5, 12, 19 i 26

desembre: 3, 10 i 17

gener: 14 i 28

Introducció

La història de Barcelona és molt més que la relació de fets, fenòmens i esdeveniments succeïts al llarg del temps. També ho és la manera en com ha sigut representada. Com tots sabem, les coses no només són el que són, també són en funció de com són vistes i són representades.

Proposem un curs sobre com la ciutat de Barcelona ha sigut representada al llarg de la seva història. És a dir, un curs sobre aquells elements de representació urbana que han ofert una manera tant de mirar la ciutat com de presentar-la.

Així, començarem per la cartografia i per les diverses mirades sobre la ciutat que els viatgers han fet. Continuarem per dos elements que formen part també del paisatge urbà de la ciutat: els monuments i els noms dels carrers i les places de Barcelona. A partir d'aquí, seguirem aquest itinerari amb les tres grans formes de representació contemporània: la literatura, la fotografia i el cinema. Ho tancarem amb un altre gran àmbit d'explicació de la ciutat, sempre molt popular, la divulgació històrica sobre Barcelona.

El curs doncs, se centra en cadascun d'aquests àmbits i els desenvolupa en una o en diverses sessions. Les explicacions seran pròpies específiques dels àmbits, però sense deslligar-ho de la història social, demogràfica, política i cultural de Barcelona.

Objectius

Els principals objectius del curs són:

- Realitzar una panoràmica global de la història de la ciutat de Barcelona i de les seves fases principals de desenvolupament.
- Realitzar un recorregut per les diverses expressions de representació urbana i que permeten explicar la història de Barcelona des d'una altra mirada.
- Identificar els canvis succeïts en cadascuna d'aquestes expressions de representació i la seva visió de conjunt urbana que les unifica.
- Aprendre a mirar històricament la ciutat.

Programa

1. Barcelona vista per la cartografia
2. Barcelona vista pels viatgers

3. La Barcelona monumental
4. Els monuments viatgers
5. Monuments emblemàtics
6. La Barcelona dels noms dels carrers
7. La Barcelona de la literatura 1
8. La Barcelona de la literatura 2
9. Barcelona fotografiada
10. El cinema històric. Introducció
11. Barcelona vista pel cinema de ficció 1
12. Barcelona vista pel cinema de ficció 2
13. La Barcelona del No-Do i del contra No-DO
14. La Barcelona dels documentals
15. La divulgació històrica sobre Barcelona

Metodologia

Utilitzarem els quatre tipus més corrents de metodologia:

- Expositiva: exposició del tema a tractar en la sessió mitjançant lliçó magistral amb el suport d'un gran nombre d'exemples audiovisuals.
- Demostrativa: a través del visionat presentacions en format PowerPoint, descobrirem característiques pròpies del tema a tractar i les relacionarem amb el seu context.
- Per descobriment: Estimular que els alumnes descobreixin conceptes desconeguts i interpretacions noves sobre història de Barcelona.
- Interrogativa: les preguntes directes als alumnes permetran el qüestionament de noves argumentacions.

A cada sessió es farà una breu presentació. Es projectaran presentacions amb esquemes, imatges i gràfics.

Bibliografia

Salvador Sanpere i Miquel, *Barcelona. Son passat, present i porvenir*.

Francesc Carreras Candi, *La ciutat de Barcelona*, Barcelona, Martín, 1916.

Agustí Duran i Sanpere, *Barcelona i la seva història* (3 vols.), Barcelona, Curial

Santiago Sobrequés (dir.), *Història de Barcelona* (10 vols.), Barcelona, Ajuntament de Barcelona-Enciclopèdia Catalana

Barcelona Quaderns d'Història, Ajuntament de Barcelona, Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Enric Calpena, *Barcelona. Una biografia*, Barcelona, Edicions 62.

Ramon Alberch (dir.), *Els barris de Barcelona*, Enciclopèdia Catalana i Ajuntament de Barcelona, 1997-2000, 4volums.